

Bokslutskommuniké 2018

SYFTE

Att bidra till förbättrad folkhälsa genom att begränsa alkoholens skadeverkningar.

VÅRT SAMHÄLLSUPPDRAG

Att med ensamrätt, och med ansvar och god service, sälja alkoholdrycker och att informera om alkoholens risker.

VÅR VISION

Ett samhälle där alkoholdrycker njuts med omsorg om hälsan så att ingen tar skada.

Sammanfattning av fjärde kvartalet 2018

- Nöjd Kund Index¹ uppgick till 85 (84)².
- Ålderskontrollen uppgick till 95 (96) procent.
- Opinionsmätningar visade att 76 (76) procent av medborgarna vill behålla Systembolagets ensamrätt.
- Systembolagets försäljningsvolym uppgick till 126,5 (121,0) miljoner liter.
- Nettoomsättningen ökade till 8 344 (7 883) MSEK.
- Rörelseresultatet uppgick till -8 (-9) MSEK.
- Periodens resultat uppgick till -20 (13) MSEK.

1. För definitioner av nyckeltal se sidan 14.

2. Siffror inom parentes avser motsvarande period föregående år om inget annat framgår.

Sammanfattning av januari – december 2018

- Nöjd Kund Index uppgick till 85 (84).
- Ålderskontrollen uppgick till 96 (96) procent.
- Opinionsmätningar visade att 77 (77) procent av medborgarna vill behålla Systembolagets ensamrätt.
- Alkoholindex uppgick till 61 (62).
- Systembolagets försäljningsvolym uppgick till 504,9 (483,0) miljoner liter.
- Nettoomsättningen ökade till 30 907 (29 355) MSEK.
- Rörelseresultatet minskade till 227 (270) MSEK som en följd av större satsningar inför framtiden inom till exempel det digitala kundmötet och alkoholens risker.
- Periodens resultat minskade till 180 (282) MSEK på grund av ovan satsningar och lägre finansnetto.

Finansiell information

MSEK	okt-dec 2018	okt-dec 2017	helår 2018	helår 2017
Nettoomsättning	8 344	7 883	30 907	29 355
Rörelseresultat	-8	-9	227	270
Periodens resultat	-20	13	180	282
Eget kapital	1 503	1 605	1 503	1 605
Avkastning på eget kapital %	-	-	11	17
Balansomslutning	5 931	5 863	5 931	5 863
Soliditet %	26	28	26	28
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 558	1 348	624	529
Årsarbetare	3 552	3 351	3 496	3 359

Vd har ordet

Alkohol är ingen vanlig vara och därför är Systembolaget inget vanligt företag, utan finns till för att begränsa alkoholen skadeverkningar. Genom att ständigt utveckla verksamheten – i takt med omvärlden och med samhällsuppdraget som fundament – har Systembolaget haft ett fortsatt högt förtroende och nöjda kunder under 2018.

HÖGT FÖRTROENDE OCH NÖJDARE KUNDER

Att sälja med ansvar innebär bland annat att Systembolaget inte säljer alkohol till någon under 20 år. Årets ålderskontroll uppgick till 96 procent, vilket motsvarar föregående år. OPI, stödet för Systembolagets ensamrätt, uppgick under året till 77 procent, i nivå med föregående år. NKI, Nöjd Kund Index, uppgick till rekordnoteringen 85, en höjning från fjolårets 84.

UTVECKLING AV KUNDMÖTET

För att få nöjdare kunder, bli en bättre partner för leverantörerna, effektivisera butiksarbetet och få mer tid för kundmötet har Systembolaget under året arbetat med utveckling av sortimentet och online-erbjudandet. Under 2019 förväntas effekterna av arbetet börja synas.

Sedan september i år har tillgängligheten av Systembolagets kunskap och expertis via chattfunktionen utökats. Tjänsten har överträffat förväntningarna både i efterfrågan och i kundnöjdhet.

ETT SYSTEMBOLAG SOM SPEGLAR SAMHÄLLET

Resultaten från årets medarbetarundersökning, som mäter prestationskulturen i företaget, landade på 81,5 procent vilket är på samma höga nivå som föregående år.

Systembolaget finns till för alla i Sverige, oavsett bakgrund, förutsättningar eller var man bor. Därför är det viktigt att Systembolagets medarbetare speglar samhällets mångfald och sammansättning väl. Andelen medarbetare med utländsk bakgrund uppgår till 12 procent. Vi vill höja ambitionsnivån och inför därför från nästa år ett nytt strategiskt nyckeltal för att engagera hela verksamheten och följa upp vårt arbete inom detta område.

FÖRSÄLJNING OCH FINANSIELLA RESULTAT

Årets försäljningsvolym ökade med 5 procent till 505 miljoner liter jämfört med förra året. Omräknat till liter ren alkohol var ökningen 3 procent då kunderna har valt alkoholsvaga alternativ. Till stor del beror ökningen på de varma sommarmånaderna men sannolikt är det även en effekt av den svaga svenska kronan.

Under året har Systembolaget arbetat intensivt i utvecklingsprojekt med fokus på framtidens digitala kundmöte samt framtida effektiviseringar. Satsningarna kommer att fortsätta även 2019. Resurser har också satsats på utökning av verksamheten med fokus på Systembolagets uppdrag och alkoholens risker, samt kampanjer inom dessa områden. Allt detta påverkar rörelseresultatet som har minskat med 43 MSEK jämfört med föregående år till 227 MSEK.

Årets resultat påverkas av att finansnettot utvecklats negativt. Utdelningen från dotterbolag var högre 2017 till följd av en fastighetsförsäljning, och värdet på finansiella placeringar minskade på grund av det rådande marknadsläget i slutet av året.

MER TILLÅTANDE ATTITYD TILL ALKOHOL I SAMHÄLLET

Varje år genomför Systembolagets dotterbolag IQ undersökningen Alkoholindex som mäter svenskarnas attityder till alkohol. Under 2018 syns en fortsatt utveckling mot en mer tillåtande attityd till alkohol. Alkoholindex mäter nu 61, jämfört med 62 föregående år. Denna utveckling mot en mer tillåtande attityd till alkohol märks framförallt inom gruppen kvinnor i åldern 45–59 år, vars attityder förändrats mest sedan 2017. Vi ser att det är viktigare än någonsin att arbeta för ett smartare förhållningssätt till alkohol.

SAMARBETE FÖR BÄTTRE ARBETSFÖRHÅLLANDEN

Systembolaget, SPF Unionen¹, Unionen och den internationella fackliga organisationen IUF² har ett samarbete som ska ge lokala fackföreningar möjlighet att förmedla information om missförhållanden direkt från arbetstagare i leverantörskedjan. Tillsammans såg vi utmaningar i att skapa lokalt förtroende för processen och representanter från Systembolaget, Unionen, SPF och IUF gjorde därför en resa till Sydafrika i november. Besöket resulterade i en konstruktiv dialog där lokala fackföreningar och Systembolaget tillsammans kunde diskutera både problem och lösningar.

Systembolaget fortsätter arbetet för en hållbar utveckling med folkhälsan i centrum och för ett samhälle där alkohol njuts med omsorg om hälsan så att ingen kommer till skada.

Magdalena Gerger
Verkställande direktör

1. Systembolagets lokala fackklubb

2. The International Union of Food, Agricultural, Hotel, Restaurant, Catering, Tobacco and Allied Workers Associations

Systembolaget i korthet

Systembolaget AB är ett statligt ägt aktiebolag som innehar ensamrätt att bedriva detaljhandelsförsäljning av starköl, vin och spritdrycker i Sverige. Som statligt ägt företag ska Systembolaget drivas kostnadseffektivt och agera föredömligt inom hållbart företagande. Systembolaget har 443 butiker och finns i Sveriges samtliga 290 kommuner. Utöver butikerna finns 471 ombud runt om i Sverige dit kunderna kan beställa varor för avhämtning. Systembolaget erbjuder på försök även hemleverans till sex län och når ungefär 60 procent av den inköpsberättigade befolkningen i Sverige.

SYSTEMBOLAGETS ANSVAR

Systembolagets ensamrätt har ett socialpolitiskt syfte att begränsa alkoholens tillgänglighet. Uppdraget kommer från ägaren staten och styrs huvudsakligen av Systembolagets avtal med staten, statens ägaranvisning, alkoholagen och EU-rättsliga regler. Här sägs bland annat att Systembolaget både vid inköp och försäljning av alkoholdrycker ska tillämpa transparenta och objektiva regler på ett opartiskt och märkesneutralt sätt, att kunderna ska ges god service och att information ska lämnas till allmänheten om de risker som är förenade med konsumtion av alkohol.

Systembolaget ska drivas affärsmässigt utan att vara vinstmaximerande. Det innebär att Systembolaget inte har säljdrivande reklam som andra företag och inte försöker få människor att köpa mer eller något annat än de hade tänkt sig. Systembolaget tar sitt serviceansvar genom att erbjuda kunnig personal, rådgivning, ett brett sortiment och goda

beställningsmöjligheter. Informationsuppdraget utförs på flera olika sätt bland annat genom dotterbolaget IQ:s kommunikationskampanjer samt genom engagemang i alkoholforskning.

Systembolaget är en aktör med betydande inflytande och har en särställning på dryckesmarknaden. På samma sätt som det är självklart att ta stort ansvar för medarbetare, den egna miljöpåverkan och ha nolltolerans mot korruption och diskriminering, arbetar Systembolaget tillsammans med leverantörer för att säkerställa arbetsvillkor och mänskliga rättigheter, minskad miljöpåverkan och antikorruption i hela leverantörskedjan. I detta arbete tillämpar vi samma uppförandekod som övriga nordiska monopol. Genom att verka tillsammans i flera olika frågor ökar vi våra möjligheter att påverka villkoren i våra leverantörskedjor.

Strategiska nyckeltal och indikatorer

Nyckeltal	okt-dec 2018	okt-dec 2017	helår 2018	helår 2017	målnivå 2018
Nöjd Kund Index (NKI) ¹	85	84	85	84	85
Ålderskontroll %	95	96	96	96	96
Opinionsindex (OPI) %	76	76	77	77	78
Total sjukfrånvaro % ²	-	-	4,5	4,8	4,8
Klimatpåverkan egen verksamhet, ton CO ₂ e ³	-	-	2 591	3 583	-
Avkastning på eget kapital % ²	-	-	11	17	8,0-9,0
Soliditet %	26	28	26	28	20-30
Kostnadseffektivitet ⁴	-	-	2,3	2,2	≤2,3
Indikatorer					
Alkoholindex ⁴	-	-	61	62	-
Totalkonsumtion ⁵	-	-	9,0	9,0	-
Systembolagets konsumtionsandel, % ⁵	-	-	63	63	-

1. Utfall i kvartalskolumnen avser senaste mätning.

2. Utfall avser rullande 12 månader.

3. Från 2017 har vi ett omarbetat klimatmål utifrån egen verksamhet. Målet är att vara klimatneutrala år 2023.

4. Redovisas årsvis.

5. Redovisas årsvis med ett års eftersläpning.

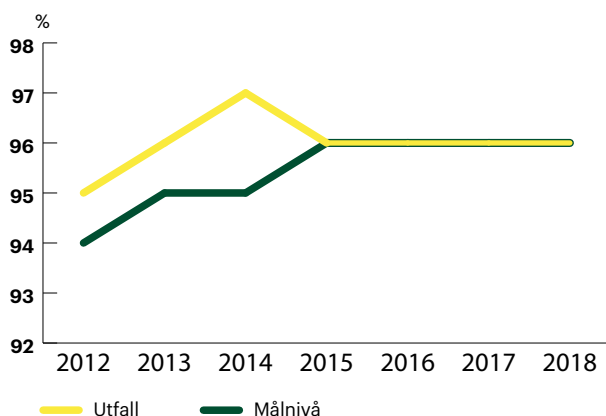
NÖJD KUND INDEX (NKI)³

Vid den tredje av årets tre mätningar uppgick index till 85 (84), vilket är en ökning jämfört med samma period föregående år. NKI för rullande tolv månader uppgick även det till 85 (84). I topp bland de underliggande kvalitetsområdena placerar sig liksom tidigare butikernas samhällsansvar och personal.

ÅLDERSKONTROLL

Under året genomfördes 5 884 (5 821) ålderskontrollköp (20–24 år) i våra butiker. Legitimation begärdes vid 96 (96) procent av dessa köptillfällen, vilket är i nivå med motsvarande period föregående år. Under det sista kvartalet genomfördes 1 581 (1 551) ålderskontrollköp i våra butiker. Legitimation begärdes vid 95 (96) procent av dessa köptillfällen.

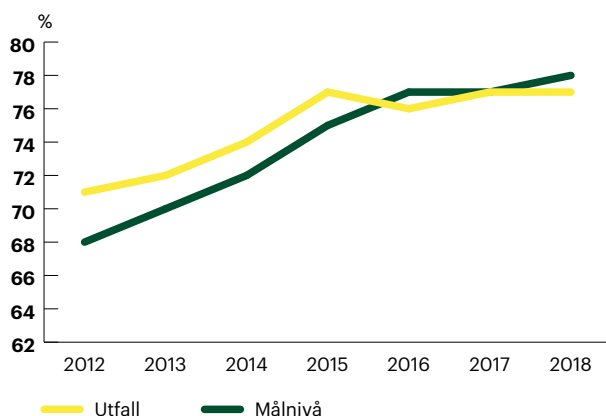
Ålderskontroll januari–december

OPINIONSINDEX (OPI)

OPI mäter hur stor andel av Sveriges befolkning som vill behålla Systembolagets ensamrätt till detaljhandelsförsäljning av sprit, vin och starköl. Vid kvartalets mätning uppgick index till 76 (76) procent, vilket är i nivå med 2017. De som vill att starköl, vin och sprit skall säljas i andra butiker minskade till 18 (19) procent, medan de som inte tar ställning har ökat till 6 (4) procent. Ackumulerat under året uppgick OPI till 77 (77) procent.

Opinionsindex januari–december

TOTAL SJUKFRÅNVARO

Systembolaget har fortsatt arbetet med sjukfrånvaron och har genomfört riktade insatser i syfte att minska den. Total sjukfrånvaro (rullande 12 månader) uppgick per den sista december till 4,5 (4,8) procent, vilket är en förbättring jämfört med samma period föregående år. Det är den längre sjukfrånvaron (>14 dagar) som står för minskningen.

KLIMATPÅVERKAN EGEN VERKSAMHET

Sedan 2017 har vi ett omformulerat nyckeltal för klimatpåverkan där vi mäter koldioxidutsläpp från vår egen verksamhet. Målet är att utsläppen från inköpt energi, köldmedier och leasade bilar skall vara noll år 2023. Under 2018 minskade koldioxidutsläppen från vår egen verksamhet med 28 procent till 2 591 (3 583) ton CO₂e. En detaljerad sammanställning av utfallet kommer att publiceras i Systembolagets Ansvarsredovisning 2018 som publiceras i mars 2019.

AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL

Avkastningen på eget kapital ska enligt ägaranvisningen över tid motsvara den genomsnittliga tioåriga statsobligationsräntan med ett tillägg av 7 procentenheter, vilket per den sista december motsvarar 8 procent (rullande 12 månader). Avkastningen på eget kapital uppgick per den sista december rullande 12 månader, till 11 (17) procent.

Trots ökad försäljning är resultatet lägre jämfört med föregående år. Kostnaderna har varit högre till följd av satsningar på utvecklingsprojekt för att möta framtida behov, satsningar inom det digitala kundmötet samt att skapa förutsättningar för framtida effektiviseringar och förbättringar i butikerna. Systembolaget har även satsat på utökad verksamhet med anknytning till Systembolagets uppdrag och alkoholens risker vilket har påverkat såväl personal- som informationskostnader. Personalkostnaderna ökade även med anledning av ökad försäljningsvolym, den årliga lönerevisionen och fler butiker. Kostnader för personal har också påverkats av ett ökat antal kundbeställningar.

Finansnettot är lägre främst med anledning av att utdelningen från AB K14 Näckströmsgatan var högre 2017 på grund av en försäljning av en fastighet, samt med anledning av orealiserade värdeförändringar av värdepapper som påverkat resultatet negativt.

SOLIDITET

Soliditeten ska enligt ägaranvisningen för helåret uppgå till mellan 20 och 30 procent. Per den sista december uppgick soliditeten till 26 (28) procent.

3. Ytterligare information om Systembolagets strategiska nyckeltal återfinns i Ansvarsredovisning 2017 under rubriken "Hit vill vi nå - Systembolagets strategiska plan", sid 18ff.

KOSTNADSEFFEKTIVITET

Nyckeltalet är ett ägarmål som presenteras en gång per år. Effektivitetsmättet syftar till att mäta omkostnaderna i förhållande till förändringar i såld kvantitet. För 2018 uppgick kostnadseffektiviteten till 2,3 (2,2) vilket är inom målnivån. Ökningen beror framförallt på högre kostnader jämfört med föregående år men påverkas även av en förändrad varugrupsmix.

ALKOHOLINDEX

Alkoholindex tas fram en gång per år. Den senaste mätningen uppgick till 61 (62) vilket indikerar en något mer tillåtande attityd till alkohol. För 2018 års undersökning ökades antalet intervjuer till det dubbla jämfört med föregående år.

TOTALKONSUMTION OCH SYSTEMBOLAGETS KONSUMTIONSANDEL

CAN:s mätning av total alkoholkonsumtion och Systembolagets konsumtionsandel publiceras en gång per år och den definitiva mätningen för 2017 publicerades i september 2018. Rapporten visar att under 2017 uppgick den totala konsumtionen till 9,0 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre, vilket är på samma nivå som den för 2016. Under de senaste 10 åren, mellan 2008 och 2017, har den totala konsumtionen minskat med 8 procent. Jämfört med 2016 låg Systembolagets försäljning i liter ren alkohol per invånare på samma nivå, så även internetförsäljningen. Resandeförseln och hemtillverkningen ökade sammanlagt med 0,1 procentenheter jämfört med 2016, medan köp av smugglad alkohol, folkölsförsäljning samt försäljningen på restauranger minskade med sammanlagt 0,1 procentenheter.

Systembolagets andel av den totala alkoholkonsumtionen uppgick under 2017 till 62,8 procent, vilket är en minskning med 0,4 procentenheter jämfört med 2016. Resandeförseln och hemtillverkning är de områden som har ökat jämfört med 2016. Andelen av den totala alkoholkonsumtionen som såldes via restauranger, folkölsförsäljning samt smuggling minskade med sammanlagt 1,1 procentenheter, medan internetförsäljningen behöll sin andel. Mellan 2008 till 2017 har Systembolagets andel ökat med nästan 8 procentenheter.

Den preliminära rapporten från CAN avseende alkoholkonsumtionen för 2018 väntas i mars 2019 och kommer att presenteras i Systembolagets Ansvarsredovisning 2018.

Ekonomisk utveckling

MSEK	okt-dec 2018	okt-dec 2017	helår 2018	helår 2017
Nettoomsättning	8 344	7 883	30 907	29 355
Rörelseresultat	-8	-9	227	270
Finansnetto	-21	2	-2	58
Resultat efter finansiella poster	-29	-7	225	328
Kassaflöde från den löpan- de verksamheten	1 558	1 348	624	529
Årsarbetare	3 552	3 351	3 496	3 359

NETTOOMSÄTTNING OCH FÖRSÄLJNINGSVOLYM

För Systembolagets försäljning gäller generellt att den är högre mot veckosluten samt under slutet av varje månad. De största försäljningstopparna uppstår inför påsk, midsommar, jul och nyår. Därutöver är försäljningen som högst under sommarmånaderna juni till och med augusti.

Oktober - december 2018

Intäkterna under fjärde kvartalet ökade med 6 procent jämfört med föregående år till 8 344 (7 883). Den största intäktsökningen är volymrelaterad, 5 procent jämfört med föregående år, men förklaras även av att vissa kunder väljer varor i de dyrare segmenten. Det är sprit, vin och starköl som står för den huvudsakliga ökningen i kronor, och cider och blanddryck har den procentuellt högsta ökningen om 11 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Per den första september höjdes priset på bärkassar med 50 öre i syfte att minska användandet och därmed bärkassarnas miljöpåverkan.

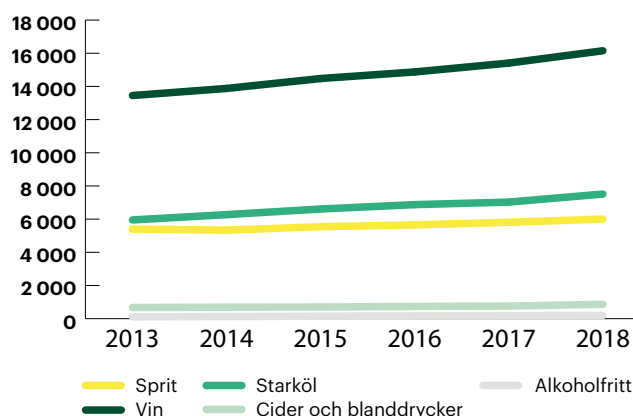
Januari - december 2018

Intäkterna under 2018 ökade med 5 procent jämfört med föregående år till 30 907 (29 355) MSEK. Det är vin, starköl och sprit som står för den huvudsakliga ökningen i kronor och det är cider och blanddryck som står för den procentuellt högsta ökningen motsvarande 14 procent.

Nettoomsättning

MSEK	okt-dec 2018	okt-dec 2017	helår 2018	helår 2017
Sprit	1 725	1 653	6 005	5 810
Vin	4 455	4 211	16 150	15 409
Starköl	1 861	1 746	7 511	7 028
Cider och blanddrycker	186	167	867	760
Alkoholritt	62	57	199	182
Summa försälj- ning drycker	8 289	7 834	30 732	29 189
Övriga varor och tjänster	55	49	175	166
Summa intäkter	8 344	7 883	30 907	29 355

Nettoomsättning MSEK januari - december

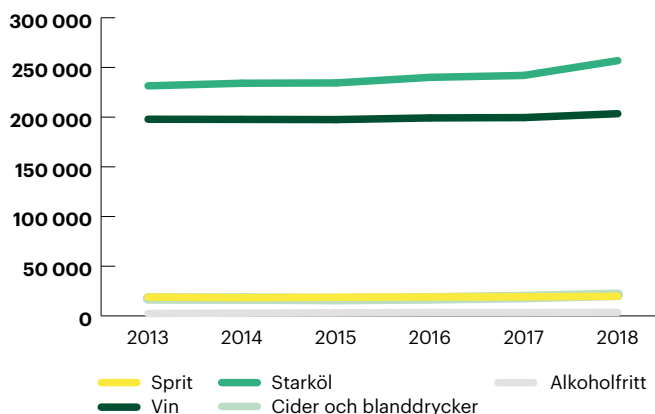
Den totala försäljningsvolymen har ökat med 5 procent jämfört med föregående år och uppgick till 504,9 (483,0) miljoner liter. Ökningen är framförallt hänförlig till det varma och fina sommarvädret, men det går även att se en viss volymökning under hösten. Troligtvis skulle det kunna vara en effekt av den svaga svenska kronan. För att få mer information om denna utveckling inväntar vi CAN:s preliminära rapport avseende alkoholkonsumtionen för 2018, vilken planeras att publiceras i mars 2019. Där redovisas en eventuell ökning av Systembolagets konsumtionsandel. Försäljningsvolymen omräknat till ren liter alkohol ökade med cirka 3 procent vilket visar att kunderna har valt alkoholsvagare alternativ. Ren liter alkohol per capita är något högre jämfört med föregående år.

Försäljningsvolymen ökade mest inom starköl och vin. Den procentuellt största ökningen var inom cider och blanddryck med en ökning motsvarande 12 procent (2,3 miljoner liter) jämfört med föregående år. Försäljningen av sprit ökade med 3 procent vilket innebar en ökning med 0,6 miljoner liter. Vin ökade med knappt 2 procent (3,9 miljoner liter), starköl ökade med 6 procent (14,9 miljoner liter) samt alkoholritt ökade med 6 procent (0,2 miljoner liter).

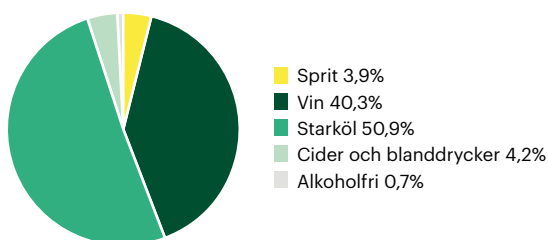
Försäljningsvolym drycker

1000-tals liter	okt-dec 2018	okt-dec 2017	helår 2018	helår 2017
Sprit	5 494	5 301	19 760	19 189
Vin	53 153	51 697	203 475	199 538
Starköl	62 207	58 797	256 842	241 969
Cider och blanddrycker	4 519	4 141	21 244	18 977
Alkoholritt	1 127	1 070	3 568	3 362
Summa försälj- ning drycker	126 500	121 006	504 889	483 035

Försäljningsvolym 1000-tals liter januari–december

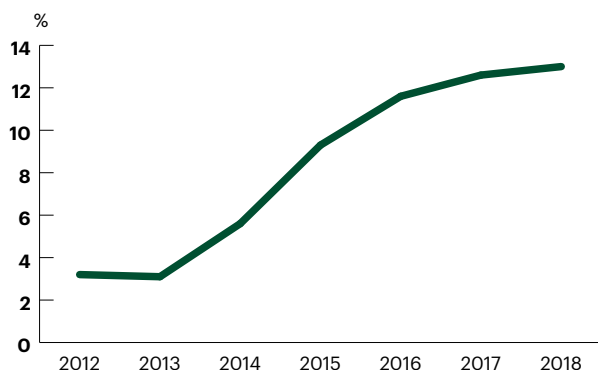

Försäljningsvolym fördelat per varugrupp januari–december

Försäljningen av ekologiska produkter uppgick under perioden till 65,5 (60,7) miljoner liter vilket motsvarar en ökning på 8 procent jämfört med föregående år. Majoriteten av den ekologiska försäljningsvolymen kommer från vin (motsvarande 68 procent) och öl, cider och blanddryck (motsvarande 29 procent). Inom det ekologiska sortimentet är det varugrupperna öl, cider och blanddryck samt alkoholfritt som procentuellt har ökat mest under perioden. Systembolaget ser en fortsatt ökning av det ekologiska sortimentet, men att ökningstakten har avmattats något jämfört med föregående år. Ekologiska produkter utgjorde 13,0 (12,6) procent av den totala försäljningsvolymen.

Andel ekologisk försäljning, volym januari–december

Antalet kundbesök i butik uppgick under året till 124,8 (122,2) miljoner vilket motsvarar en ökning på 2 procent jämfört med föregående år. Antalet digitala besök, det vill säga besök på webb och app, ökade med 10 procent och uppgick till 51,6 (46,7) miljoner under perioden.

RÖRELSERESULTAT

Oktober–december 2018

Kvartalets rörelseresultat uppgick till -8 (-9) MSEK. Rörelsemarginalen, exklusive alkoholskatt, uppgick till -0,2 (-0,2) procent.

Bruttoresultatet uppgick till 1 059 (992) MSEK. Ökningen är främst hänförlig till kvartalets ökade försäljningsvolym.

Förutom ökningen av bruttoresultatet påverkas kvartalets rörelseresultat av högre försäljnings- och administrationskostnader. Försäljningskostnaderna uppgick till 833 (791) MSEK. Ökningen hänförs främst till personalkostnader vilka påverkas av den ökade försäljningsvolymen, fler butiker och årets lönerevision. Försäljningskostnaderna påverkas också av högre lokalhyror för butiker, bland annat till följd av fler och större butiker.

Administrationskostnaderna ökade jämfört med samma period 2017 och uppgick till 233 (213) MSEK. Informationskampanjer om alkoholens risker och Systembolagets syfte har genomförts i större utsträckning. Personalkostnaderna har ökat bland annat till följd av nyrekryteringar inom ovan satsningsområden men även inom digital utveckling och hållbarhet.

Januari–december 2018

Det ackumulerade rörelseresultatet uppgick till 227 (270) MSEK. Rörelsemarginalen, exklusive alkoholskatt, uppgick till 1,2 (1,5) procent.

Bruttoresultatet uppgick till 3 903 (3 700) MSEK. Ökningen är främst hänförlig till den ökade försäljningsvolymen.

Rörelseresultatet påverkas också av högre försäljnings- och administrationskostnader. Försäljningskostnaderna uppgick till 2 942 (2 767) MSEK och administrationskostnaderna uppgick till 738 (669) MSEK. Inom gruppen försäljningskostnader ser vi en ökning av personalkostnaderna hänförlig till ökad försäljningsvolym och fler butiker. Hyror för butikslokaler har ökat, bland annat till följd av fler butiker och flyttar till större butiker.

Systembolaget satsar långsiktigt på utvecklingsprojekt med fokus på framtidens digitala kundmöte samt framtida effektiviseringar vilket påverkar försäljningskostnaderna.

Administrationskostnaderna har ökat till följd av aktiviteter inom hållbarhetsområdet, informationskampanjer om alkoholens risker och Systembolagets syfte, samt ökade kostnader för IT-drift vilka till stor del hör samman med ovan nämnda utvecklingsprojekt. En ökning av personalkostnader är bland annat hänförlig till nyrekryteringar inom ovan områden. Både försäljnings- och administrationskostnader påverkas även av årlig lönerevision.

FINANSNETTO

Oktober–december 2018

Finansnettot uppgick till -21 (2) MSEK varav 5 (8) MSEK avser ränteintäkter från finansiella placeringar, -26 (-6) MSEK avser värdeförändringar på finansiella placeringar. Marknadsvärdena av Systembolagets placeringar har under det fjärde kvartalet utvecklats negativt på grund av det rådande marknadsläget i slutet av 2018.

Januari–december 2018

Finansnettot uppgick till -2 (58) MSEK varav 24 (30) MSEK avser ränteintäkter från finansiella placeringar, -43 (-14) MSEK avser värdeförändringar på finansiella placeringar och 17 (43) MSEK avser utdelning från Systembolagets dotterbolag AB K14 Näckströmsgatan. Utdelningen är 25 MSEK lägre 2018 på grund av försäljning av en fastighet 2017. Marknadsvärdet av Systembolagets placeringar har utvecklats negativt under året på grund av det rådande marknadsläget i slutet av året.

RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER

Oktober–december 2018

Kvartalets resultat efter finansiella poster uppgick till -29 (-7) MSEK.

Januari–december 2018

Periodens resultat efter finansiella poster uppgick till 225 (328) MSEK.

KASSAFLÖDE

Oktober–december 2018

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 1 558 (1 348) MSEK. Investeringar uppgick till -440 (-657) MSEK, varav -35 (-73) MSEK främst avser ny- och ombyggnation av butiker, och -405 (-584) MSEK avser nettoförändring av finansiella placeringar.

Januari–december 2018

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 624 (529) MSEK. Investeringar uppgick till -57 (-918) MSEK, varav -131 (-179) MSEK främst avser ny- och ombyggnation av butiker, och 74 (-739) MSEK avser nettoförändring av finansiella placeringar. Förändringen av finansiella placeringar jämfört med föregående år beror till stor del på att Systembolagets leverantörer från och med 2018 har möjlighet att fakturera oftare, vilket har påverkat likviditetsflödet. Utdelning har lämnats till ägaren om -282 (-289) MSEK och utdelning har erhållits från Systembolagets dotterbolag AB K14 Näckströmsgatan om 17 (43) MSEK.

ÅRSARBETARE

Oktober–december 2018

Årsarbetare⁴ uppgick till 3 552 (3 351) under kvartalet. Jämfört med fjärde kvartalet föregående år har antalet årsarbetare ökat. Fler butiker och ökad försäljning har påverkat antalet årsarbetare. Satsningar inom bland annat Systembolagets uppdrag och alkoholen risker har lett till nyrekryteringar på huvudkontoret. Dessutom har sjukfrånvaron varit lägre vilket även det bidrar till en ökning.

Januari–december 2018

Årsarbetare uppgick till 3 496 (3 359) ackumulerat under året. Liksom för fjärde kvartalet förklaras det ökade antalet årsarbetare jämfört med 2017 av fler butiker, rekryteringar på huvudkontoret, ökad försäljning och minskad sjukfrånvaro.

4. Årsarbetare har ersatt det tidigare måttet medelantal anställda från och med 2018. Detta mått inkluderar frånvaro vilket inte ingick i tidigare mått.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Systembolaget arbetar systematiskt med att identifiera och hantera de risker som är förenade med verksamheten. Riskhanteringsprocessen är integrerad i enheternas strategi- och planeringsarbete. Riskerna konsolideras och hanteringen av dessa rapporteras och följs upp av företagsledningen samt styrelsen. De högst värderade riskerna är främst av strategisk och operativ karaktär och handlar om lagstiftningsfrågor som kan ge påverkan på monopolställningen, hållbarhet och arbetsmiljö samt förändrade kundbeteenden som kräver organisationsanpassning.

De finansiella riskerna som ränte-, kredit- och likviditetsrisker är begränsade. Systembolaget är självfinansierat bland annat tack vare en hög lageromsättningshastighet som matchar inköps- och betalningsvillkoren.

Systembolaget saknar räntebärande skulder. All försäljning sker i form av kontant- eller kortbetalning och därmed har Systembolaget inga väsentliga kundfordringar. Dryckesleverantörerna ansvarar för importen av alkoholhaltiga drycker samt för redovisning av alkoholskatt. Systembolagets inköp sker i huvudsak i svenska kronor och företaget är därmed i liten utsträckning exponerat mot kurs- och valutarisker. Ytterligare information om hanteringen av finansiella risker framgår av not 12 Finansiella instrument i Systembolagets Ansvarsredovisning 2017.

Sammanfattning av dotterbolagen

IQ verkar för ett smartare förhållningssätt till alkohol. Detta görs genom att med kunskap och kommunikation skapa medvetenhet, eftertanke och engagemang kring eget och andras drickande, och därmed bidra till att minska alkoholens skadeverkningar i samhället. IQ:s vision är ett samhälle där alkoholdrycker njuts med omsorg om hälsan så att ingen tar skada. IQ-initiativet finansieras av Systembolaget med en årsbudget på 35 (35) MSEK. Periodens resultat före skatt uppgick till 1,7 (-0,2) MSEK.

AB K14 Näckströmsgatan förvaltar Systembolagets rörelsefastighet. Ackumulerat resultat före skatt uppgick till 22 (22) MSEK. Resultatet är främst hänförligt till koncerninterna hyresintäkter.

Förslag till utdelning

Styrelsen föreslår att utdelning lämnas med 179 735 498 kronor. Förslaget presenteras på Systembolagets årsstämma den 11 april 2019.

Väsentliga händelser efter balansdagen

Vice VD Marie Nygren har valt att lämna Systembolaget under 2019. Rekrytering av efterträdare är påbörjad.

Systembolaget meddelade i januari 2019 att man avser stämma nätvinhandlaren Winefinder om denna inte upphör med sin olagliga verksamhet på den svenska marknaden.

I januari 2019 lanserade Systembolaget tillsammans med IQ "Barndom utan baksmälla", ett samarbete med barnrättsorganisationerna Bris, Trygga Barnen, Childhood och Maskrosbarn.

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar härmed att bokslutskommunikén ger en rättvisande översikt av Systembolagets verksamhet, ställning och resultat samt att den beskriver de väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som Systembolaget står inför.

Stockholm den 12 februari 2019
Systembolaget AB

Kenneth Bengtsson
Ordförande

Barbro Holmberg
Ordinarie ledamot

Viveca Bergstedt Sten
Ordinarie ledamot

Robert Damberg
Ordinarie ledamot

Crister Fritzson
Ordinarie ledamot

Cecilia Halle
Ordinarie ledamot

Frida Johansson Metso
Ordinarie ledamot

Håkan Leifman
Ordinarie ledamot

Kerstin Wigzell
Ordinarie ledamot

Robert Adrell
Arbetsgagarrepresentant

Maria Nilsson
Arbetsgagarrepresentant

Magdalena Gerger
Verkställande direktör

Bokslutskommunikén har inte varit föremål för granskning av bolagets revisorer.

Resultaträkning i sammandrag, Systembolaget AB

MSEK	Not	okt-dec 2018	okt-dec 2017	helår 2018	helår 2017
Nettoomsättning		8 344	7 883	30 907	29 355
Kostnad för sålda varor		-7 285	-6 891	-27 004	-25 655
Bruttoresultat		1 059	992	3 903	3 700
Försäljningskostnader	2, 3	-833	-791	-2 942	-2 767
Administrationskostnader	2, 3	-233	-213	-738	-669
Övriga rörelseintäkter		1	3	6	7
Övriga rörelsekostnader		-2	0	-2	-1
Rörelseresultat		-8	-9	227	270
Finansnetto		-21	2	-2	58
Resultat efter finansiella poster		-29	-7	225	328
Periodiseringsfond		7	25	7	25
Resultat före skatt		-22	18	232	353
Skatt		2	-5	-52	-71
Periodens resultat		-20	13	180	282

Balansräkning i sammandrag, Systembolaget AB

MSEK	Not	2018-12-31	2017-12-31
Anläggningstillgångar			
Materiella tillgångar		484	513
Finansiella tillgångar		3 181	2 926
Summa anläggningstillgångar		3 665	3 439
Omsättningstillgångar			
Varulager		1 076	1 169
Fordringar		164	155
Kortfristiga placeringar		-	376
Kassa och bank		1 026	724
Summa omsättningstillgångar		2 266	2 424
Summa tillgångar	4	5 931	5 863
Eget kapital			
Bundet eget kapital		432	432
Fritt eget kapital		1 071	1 173
Summa eget kapital		1 503	1 605
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfond		25	32
Summa obeskattade reserver		25	32
Avsättningar			
Långfristiga avsättningar		84	85
Summa avsättningar		84	85
Skulder			
Långfristiga skulder		108	107
Kortfristiga skulder		4 211	4 034
Summa skulder	4	4 319	4 141
Summa eget kapital och skulder		5 931	5 863

Förändring i eget kapital, Systembolaget AB

MSEK	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		Totalt eget kapital
	Aktiekapital	Reservfond	Balanserat resultat	Periodens resultat	
Ingående eget kapital 2017-01-01	360	72	891	289	1 612
Överföring till fria reserver			289	-289	-
Periodens resultat				282	282
Utdelning till ägaren			-289		-289
Utgående eget kapital 2017-12-31	360	72	891	282	1 605
Ingående eget kapital 2018-01-01	360	72	891	282	1 605
Överföring till fria reserver			282	-282	-
Periodens resultat				180	180
Utdelning till ägaren			-282		-282
Utgående eget kapital 2018-12-31	360	72	891	180	1 503

Kassaflödesanalys i sammandrag, Systembolaget AB

MSEK	okt-dec 2018	okt-dec 2017	helår 2018	helår 2017
Den löpande verksamheten				
Resultat före skatt	-22	18	232	353
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	90	39	224	135
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital				
Förändring av varulager	20	-115	93	103
Förändring av fordringar	-16	-9	-8	21
Förändring av skulder	1 523	1 441	183	-2
Förändring av fordringar/skulder koncernbolag	-5	-7	4	10
Kassaflöde från den löpande verksamheten efter förändring av rörelsekapital	1 590	1 367	728	620
Betald skatt	-32	-19	-104	-91
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 558	1 348	624	529
Investeringsverksamheten				
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-35	-73	-131	-179
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	0	0	0
Förvärv/försäljning av finansiella tillgångar	-405	-584	74	-739
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-440	-657	-57	-918
Finansieringsverksamheten				
Utdelning från AB K14 Näckströmsgatan	0	-	17	43
Utdelning till ägaren	0	-	-282	-289
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0	-265	-246
Periodens kassaflöde	1 118	691	302	-635
Likvida medel vid periodens början	-92	33	724	1 359
Likvida medel vid periodens slut	1 026	724	1 026	724

Kvartalsöversikt, Systembolaget AB

MSEK	okt-dec 2018	okt-dec 2017	jul-sep 2018	jul-sep 2017	apr-jun 2018	apr-jun 2017	jan-mar 2018	jan-mar 2017
Nettoomsättning	8 344	7 883	7 926	7 571	8 033	7 806	6 604	6 095
Bruttoresultat	1 059	992	1 006	949	1 013	982	825	777
Försäljningskostnader	-833	-791	-681	-646	-749	-692	-679	-638
Administrationskostnader	-233	-213	-149	-147	-200	-157	-156	-152
Rörelseresultat	-8	-9	178	156	66	136	-9	-13
Kvartalets resultat	-20	13	134	127	70	148	-4	-6
Soliditet %	26	28	34	37	27	28	33	35

Noter

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Delårsrapporten för Systembolaget AB är upprättad i enlighet med IAS 34, Delårsrapportering och följer därutöver även årsredovisningslagen, Rådet för finansiell rapporterings RFR 2, Redovisning för juridiska personer samt statens Riktlinjer för extern rapportering i bolag med statligt ägande. Från och med 1 januari 2012 upprättar Systembolaget, med stöd av ÅRL 7 kap 3a§, inte någon koncernredovisning.

Upplysningar enligt IAS 34 Delårsrapportering lämnas såväl i noter som på annan plats i delårsrapporten.

Systembolaget använder sig av samma redovisningsprinciper såsom de har beskrivits i Systembolagets Ansvarsredovisning 2017 under rubriken Finansiell rapportering, Not 1 - Redovisningsprinciper, med undantag för IFRS 9 och IFRS 15. Nya och ändrade standarder och tolkningar från IASB respektive IFRIC har inte haft någon väsentlig påverkan på finansiella rapporter.

IFRS 9 Finansiella instrument

Standarden trädde i kraft 1 januari 2018 och ersatte IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Den innehåller regler för klassificering och värdering av finansiella tillgångar och skulder, nedskrivning av finansiella instrument och säkringsredovisning.

Systembolagets finansiella instrument består främst av placeringar i form av värdepappersinnehav, likvida medel samt leverantörsskulder. Systembolaget har i dagsläget inga lån och kundfordringar och övriga fordringar som uppgår till väsentliga belopp. Någon säkringsredovisning förekommer inte heller. Systembolagets bedömning är att redovisningen och klassificeringen av de nuvarande typerna av finansiella instrument inte har någon väsentlig påverkan av den nya standarden.

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder

Standarden trädde i kraft 1 januari 2018 och ersatte IAS 11 Entreprenadavtal och IAS 18 Intäkter samt tillhörande tolkningar. Den behandlar redovisningen av intäkter från kontrakt och från försäljning av vissa icke-finansiella tillgångar.

Systembolagets intäkter genereras i allt väsentligt av försäljning av drycker till konsument. Försäljningen redovisas som intäkt i samband med att varan säljs till kund. Försäljningen betalas kontant eller med kreditkort. Systembolagets bedömning är att redovisningen av dessa intäkter inte påverkas av den nya standarden. Som framgår av årsredovisningen är övriga typer av intäkter, samt returer, för närvarande försumbara.

Nya och ändrade redovisningsprinciper som ännu inte trätt i kraft

IFRS 16 Leases ska ersätta IAS 17 Leasingavtal. IFRS 16 introducerar en "right of use model" och innebär för leasetagaren att i stort sett samtliga leasingavtal ska redovisas i balansräkningen. Klassificering i operationella och finansiella leasingavtal ska därför inte göras. Undantagna är leasingavtal som är icke-materiella eller med en leasingperiod som är 12 månader eller kortare. I resultat-

räkningen redovisas avskrivningar på tillgången och räntekostnader på skulden. Standarden innehåller mer omfattande upplysningskrav jämfört med nuvarande standard.

IFRS 16 är tillämplig för räkenskapsår som börjar den 1 januari 2019 men tidigare tillämpning tillåten. Standarden är antagen av EU. Rådet för finansiell rapportering har beslutat om att en motsvarighet till nuvarande undantag för finansiella leasingavtal införs i RFR 2, vilket är den undantagsregel som Systembolaget tillämpar i dagsläget.

NOT 2 PERSONALKOSTNADER

Akkumulerat under året uppgick de totala personalkostnaderna till 2 083 (1 948) MSEK. Lönekostnaderna har ökat jämfört med 2017 till främst följd av den årliga lönerevisionen, ökad försäljningsvolym och fler butiker under senare delen av 2018.

NOT 3 AVSKRIVNINGAR

MSEK	okt-dec 2018	okt-dec 2017	helår 2018	helår 2017
Byggnader och mark	1	1	2	2
Materiella anläggnings-tillgångar	38	38	155	160
Immateriella tillgångar	-	0	-	0
Summa avskrivningar	39	39	157	162

NOT 4 FINANSIELLA INSTRUMENT

Systembolagets finansiella instrument består av räntebärande värdepapper, kundfordringar, likvida medel och leverantörsskulder. Räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde via resultaträkningen enligt affärsmodellen baserat på indata motsvarande nivå 1 enligt IFRS 7. Övriga finansiella tillgångar och skulder har korta löptider. Härav bedöms de verkliga värdena på samtliga finansiella instrument approximativt motsvara bokförda värden. Nedan beskrivs löptiden för de räntebärande värdepapper som värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Räntebärande värdepapper kommande förfall per bokslutsdatum: MSEK (marknadsvärde)	31 dec 2018	31 dec 2017
- Inom ett år	0	376
- Senare än ett år men inom två år	254	749
- Senare än två år men inom tre år	1 008	611
- Senare än tre år men inom fyra år	727	761
- Senare än fyra år men inom fem år	1 150	765
Summa räntebärande värdepapper	3 139	3 262

Företaget har inte kvittat några finansiella tillgångar och skulder och har inga avtal som möjliggör kvittning.

Definition av alternativa nyckeltal

AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL

Periodens resultat (rullande 12 månader), 180 MSEK, i procent av genomsnittligt justerat eget kapital, 1 576 MSEK = 11%. Eget kapital är justerat för schablonskatt, 21,4%, på obeskattade reserver. Genomsnittet är beräknat utifrån justerat eget kapital 2017-12-31, 1 630 MSEK och 2018-12-31, 1 522 MSEK. Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget.

KOSTNADSEFFEKTIVITET

Kostnadseffektivitet beräknas utifrån förhållandet mellan totala omkostnader (justerat för engångsposter), 3 690 MSEK, i förhållande till såld kvantitet (antalet sålda förpackningar viktade utifrån respektive varugrups beräknade tidsåtgång för hantering, 1 604 miljoner = 2,3). Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget och redovisas årligen.

RÖRELSEMARGINAL

Rörelsemarginal exklusive alkoholskatt beräknas utifrån rörelseresultatet, 227 MSEK, i procent av nettoomsättning exklusive alkoholskatt, 18 692 MSEK = 1,2%. Nettoomsättningen utgörs av 30 907 MSEK och alkoholskatten 12 215 MSEK.

Rörelsemarginal inklusive alkoholskatt beräknas utifrån rörelseresultatet, 227 MSEK, i procent av nettoomsättning inklusive alkoholskatt, 30 907 MSEK = 0,7%.

RÖRELSERESULTAT

Rörelseresultat beräknas utifrån bruttoresultat, 3 903 MSEK, med tillägg för övriga rörelseintäkter 6 MSEK, samt med avdrag för rörelsens kostnader, -3 682 MSEK = 227 MSEK.

SOLIDITET

Justerat eget kapital, 1 522 MSEK, i procent av balansomslutningen, 5 931 MSEK = 26%. Eget kapital är justerat för schablonskatt, 21,4%, på obeskattade reserver. Nyckeltalet ingår som mål i ägaranvisningen för Systembolaget.

Övriga definitioner

ALKOHOLINDEX

Alkoholindex är ett samlat mått på människors attityd till alkohol i olika situationer. Alkoholindex skapas från svaren på nio frågor om vad människor tycker är rätt och fel när det gäller alkohol. Målgruppen för undersökningen är personer 16 år och äldre. I årets mätning dubblerades antalet intervjuer till 4 240 personer jämfört med tidigare. Ju högre index, desto mer återhållsam är attityden till alkohol. Det är Systembolagets dotterbolag IQ-initiativet AB som redovisar Alkoholindex och datainsamlingen genomförs av ett externt företag, Novus.

ALKOHOLSKATT

Alkoholskatt är en statlig punktskatt. Ändrad alkoholskatt påverkar Systembolagets intäkter parallellt med kostnad för såld vara varför ändrad alkoholskatt inte får någon effekt på bruttoresultatet.

KLIMATPÅVERKAN EGEN VERKSAMHET

Sedan 2017 har vi ett omformulerat nyckeltal för klimatpåverkan där vi mäter koldioxidutsläpp från vår egen verksamhet. Målet är att utsläppen från inköpt energi, köldmedier och leasade bilar skall vara noll år 2023. Klimatpåverkan från egen verksamhet följs upp årligen.

NETTOOMSÄTTNING

Intäkter/nettoomsättning omfattar intäkter från sålda varor och utförda tjänster som ingår i Systembolagets huvudverksamhet.

NÖJD KUND INDEX (NKI)

NKI mäter hur nöjd kunden är med Systembolaget. Totalindex är ett medelvärde av de tre frågorna.

- Hur nöjd eller missnöjd är du med Systembolagsbutiken totalt sett?
- Hur väl motsvarar Systembolagsbutiken dina förväntningar?
- Hur pass nära eller långt ifrån ett ideal tycker du att Systembolagsbutiken ligger?

Kundernas svar, som anges på en skala från 1 till 10, omräknas till ett tal mellan 10 och 100. Systembolaget anlitar CFI Group för genomförande av undersökningen. Totalt deltog 29 794 slumpmässigt utvalda kunder, fördelade över samtliga butiker. NKI mäts och redovisas tre gånger årligen.

OPINIONSINDEX (OPI)

Opinionsindex mäter hur stor andel av Sveriges befolkning som vill behålla Systembolaget och monopolet för försäljning av starköl, vin och sprit. Intervjupersonerna får ta ställning till frågan:

- Tycker du att man ska behålla Systembolaget och monopolet på försäljningen av starköl, vin och sprit eller vill du att starköl, vin och sprit ska säljas i andra butiker?

Systembolaget anlitar Kantar Sifo för genomförande av undersökningen. Totalt intervjuas 9 000 slumpmässigt utvalda personer i åldern 15 år och uppåt. Opinionsindex redovisas kvartalsvis.

SYSTEMBOLAGETS ANDEL AV TOTALKONSUMTION

Systembolaget har ett uppdragsmål att redovisa utfall av hur stor andel av den totala konsumtionen som Systembolaget har (Systembolagets konsumtionsandel). Undersökningen som ligger till grund för detta är Monitormätningarna som genomförs av CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning). Resultatet av mätningarna ska redovisas minst en gång per år. Detta uppdragsmål är inte målsatt.

TOTALKONSUMTION

Systembolaget har ett uppdragsmål att redovisa utfall avseende den totala alkoholkonsumtionen i Sverige. Undersökningen som ligger till grund för detta är Monitormätningarna som genomförs av CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning). CAN genomför löpande under ett år drygt 18 000 intervjuer. Resultatet av mätningarna ska redovisas minst en gång per år. Detta uppdragsmål är inte målsatt.

TOTAL SJUKFRÅNVARO

Den totala sjukfrånvaron mäts utifrån Ekonomistyrningsverkets definition och mäter sjukfrånvarotimmar i relation till alla tillgängliga timmar under samma period. Talet mäts per rullande 12-månadersperiod.

ÅLDERSKONTROLL

Ålderskontrollen mäter andelen tillfällen då legitimation har begärts i procent av antal kontrollköp. Kontrollköpen genomförs av personer i åldersgruppen 20 – 24 år. Systembolaget anlitar Better Business för genomförande av köpen. Totalt genomförs under ett år cirka 5 800 kontrollköp i butik. Ålderskontrollen mäts och redovisas varje månad.

ÅRSARBETARE

Årsarbetare motsvarar arbetad tid inklusive semester dividerat med antalet timmar för en heltidstjänst för den relevanta perioden. Parametern årsarbetare har införts 2018, och ersätter det tidigare begreppet medelantal anställda.

Magdalena Gerger
Verkställande direktör
Telefon 08-503 310 25

Charlotte Hansson
Ekonomidirektör
Telefon 08-503 303 75

Kommande rapporttillfällen

19 mars 2019	Ansvarsredovisning
11 april 2019	Årsstämma 2019
18 april 2019	Delårsrapport januari – mars 2019
15 juli 2019	Delårsrapport januari – juni 2019
28 oktober 2019	Delårsrapport januari – september 2019

Systembolaget AB

Organisationsnummer: 556059-9473

Postadress: 103 84 Stockholm

Besöksadress: Kungsträdgårdsgatan 14

Telefon: 08-503 300 00

Fax: 08-503 310 00

Hemsidaadresser: systembolaget.se och omsystembolaget.se